

Amics de la Sardana

**de l'Agrupació
Excursionista Atalaia**

VILANOVA I LA GELTRU ✧ OCTUBRE DEL 1.970

Vilanova, a Clavé

Homenatge a qui va estimar el poble

Aquest mes la nostra ciutat viurà un bell dia homenatjant un dels homes que més ha estimat el poble: Josep Anselm Clavé i Camps.

Clavé nasqué el 1824, en una època de plena decadència política, social, cultural, religiosa. Pi i Margall i Víctor Balaguer també neixen aquest mateix any. De petit mostrà ja atracció envers la música. Als 21 anys, des de la presó de la Ciutadella on era empresonat a conseqüència de les protestes per les arbitrietats que cometia el Govern amb les lleves dels soldats, veu que el que cal és treballar per la dignificació de la gent treballadora que jau embrutida dintre les tavernes, bevent i cantant cançons plenes de carronya.

De moment —el temps no dona per més— composa obres ballables, en castellà. Rigodons, galops, contradances, xotis, valsos, polques. Uns anys més ençà s'inicia la Renaixença literària catalana i Clavé s'hi posa al costat. Coneix Josep Maria Ventura i Cases, l'avi Pep, el qual revoluciona la sardana, donant-li nova fesomia, i la deixa pràcticament tal com la coneixem avui. Actua al costat de Narcís Monturiol, en el terreny social. En aquests moments, Frederic Soler (Pitarra) es llença també a la dignificació del teatre català, fugint d'una escenificació baixa de sostre, com era la de llavors, producte de la decrepitud que sofria el nostre poble. El gran Menéndez y Pelayo s'entusiasma amb l'obertura i floriment literari que s'observa a Catalunya. La Reina Isabel va a Montserrat i hi actuen Clavé, amb els seus cantaires, i en Pep Ventura, amb la cobla. Per primera vegada és ballada una sardana davant la Reina d'Espanya.

Ajudat per molta gent comença la programació de les Agrupacions corals. Es el primer pas per tal que la classe obrera prengui consciència de la seva dignitat. Clavé no té un minut lliure. Sols a Barcelona dirigeix quaranta Cors. Ha d'acudir arreu. La Renaixença de la poesia, del descobriment de la nostra història antiga, arriba a l'entranya de la gent. Hora molt similar a aquesta nostra actual, en la qual una bona part del jovent torna a sentir l'alè de cantar en català.

Clavé, amb la seva obra del cant popular, fa una tasca de gran mèrit. Es el retrobament de la llengua per part del poble. Els cantaires obrers, que parlaven un català decadent, tornen a emprar, en les cançons, una munió de mots bells, que s'aniran fent vius dintre la parla usual.

Algunes de les composicions de Clavé, a les quals moltes vegades posa lletra ell mateix, són: La font del roure, Les flors de Maig, A Montserrat, Hores felices, L'edat ditxosa, A un rossinyol, Pel juny la falç al puny, La Maquinista, Els néts dels almogàvers, La verema, La Gratitude, Els pescadors, De

bon matí, Les gales del Cinca, Glòria a Espanya, Pasqua florida, Els Xiquets de Valls, La queixa d'amor, El pom de flors, Enyorament, El somni d'una verge, Goigs i planys...

Són unes quantes solament, les principals, de la seva producció vastíssima. Totes, obres d'una gran qualitat, fruit del coneixement musical i d'un arrelament en el poble. Es l'art al servei de baix.

Clavé morí, jove, el 1874, als 50 anys. En plena adolescència de la plenitud. A aquesta edat han mort també els nostres grans: Pau Piferrer, Jaume Balmes, Marià Fortuny. Ara fa deu anys hi morí l'historiador Jaume Vicens.

Per pocs dies fou Governador Civil de Castelló, durant la Primera República. També fou president de la Diputació de Barcelona. Al cap de poc, rendit, mentre la seva filla interpretava una obra predilecta d'ell, morí. Al mateix moment es parava el rellotge d'or, de butxaca, que deu anys enrera li havia regalat el general Concha, en ocasió de l'estrena de l'obra Glòria a Espanya. Morí pobre. Les seves últimes paraules foren: Conserveu la meua obra, no pel que val sinó pel que representa.

Clavé estigué entranyablement unit a la sardana. Les Agrupacions corals claverianes han escampat arreu de Catalunya aquelles belles sardanes, clàssiques i immortals, que són: Arri Moreu, Totes voleu hereu, Cançó nostra, La nit de l'amor, La sardana de les monges, Per tu ploro, Llevantina, Girona aimada, Les fulles seques, El saltiró de la cardina, L'Empordà. A vegades hem vist algún Cor que fuig d'aquesta línia i canta pocasolrades. No ho pot fer. No és amatent al missatge del Mestre. No treballa per al poble. Està traïnt.

Ara, quan Vilanova erigeix un monument de pedra a honra de Clavé, cal que citem la virtut del Mestre, que les inclou totes: FIDELITAT. Ell visqué i morí essent fidel a la seva tasca promocionadora del poble treballador. Ara, ja que amb els homes que han sofert pel poble i l'han estimat, no s'hi pot fer compliments, cal que Vilanova prengui consciència de la necessitat d'ensenyar el cant als nostres infants, a les escoles, a les Parròquies. Creiem que ara seria una bella ocasió per plantejar-se seriosament la necessitat de crear una Escola de Música que faciliti el trobament de l'art a la nostra joventut. Es trist de veure l'estat actual d'indigència, de desamor a la bona música per part dels qui formem la nostra Vilanova. Vilanova n'està adolorida, la Vilanova que visqué anys tan plens de puixança musical a finals del segle darrer i començaments del present, quan a quasi cada casa hi havia algú que tocava un instrument, que ha donat mestres i compositors de renom, que eren fills d'aquell ambient i d'aquella sensibilitat, d'aquell desig de superació i de bellesa.

Cal que els drigents de la Societat Coral LA UNIO VILANOVESE (que han de començar per canviar el nom puix que «vilanovesa» és fruit de l'anacronisme vuitcentista: el nom és «vilanovina»), als quals felicitem efusivament per l'ànim i per l'embranchida que han demostrat que tenen des de fa un parell d'anys, ara en l'erecció d'aquest monument, que és el que fa el número quaranta dos que hi ha existent a Catalunya a honor del Mestre, estimació que el poble li demostra —Amor amb amor es paga—, sortint del caos en què deixaren l'Entitat uns homes que la regien, que no seguien el lema claverià de «Virtut, Progrès i Amor», emprenguin la tasca de reconstruir de bell nou l'obra educadora a través de la música, a favor d'infants i d'adults, amb iniciatives i projectes realistes que ho facin viable, tocant de peus a terra, sabent que han de treballar en l'innominat, en l'obscuritat, però en la fecunditat, sabent que els seus afanyos no els veuran triomfants però que ajudaran eficaçment a fer una Vilanova millor dintre de l'art, dintre de la cultura, dintre de la consciència ciutadana, en el futur proper.

AMICS DE LA SARDANA està al vostre costat en tot el que pugui donar-vos lleialment la mà.

Parla la Sardana

Oh, que contenta respiro
en veure tants amics al meu entorn!
Tenia fred, i ha arribat la FLAMA
que m'escalfa... com pa dins el forn.

Jo, la Pubilla de Catalunya,
desterrada m'he vist de molts llocs...
La Reina de les danses de casa nostra
arraconada he estat... com «Ventafocs».

He plorat i gemit en les festes
contemplant mon vestit destroçat...
trepitjada la roja barretina...
mon honest farbalà profanat.
I el meu ritme de dolça pregària
suplantat pel brogit xafogós
d'unes danses vingudes de fora,
que pertorben la pau i el repós.

Amics meus, formem tots una anella
que en uneixi i ens faci estimar...
una anella més forta que el bronzo,
que ningú ni res no pugui trencar!

Quan ens vegi, del cel, Mossèn Cinto,
quan ens miri el valent Guimerà,
ens diran: «Endavant, jovenalla!
Feu que creixi el jardí casolà
que nosaltres regàrem amb joia
abonant-lo amb esquingos del cor...
puix temiem la greu fredorada
que ompliria la Pàtria d'enyor.
Morireu, si es moria la Sardana,
com es mor qui no sap respirar.
L'aire pur de les nostres muntanyes
és qui empeny Catalunya a Dansar».

En oir aquestes veus d'energia
no sentiú revifar vosare cor?
Es la Mare que a tots fort ens crida
a guardar de la llar el tresor.
El guardarem honorant nostra parla
amb tendresa i respecte pregón.
El guardarem enaltint la Sardana,
que és la dansa més bella del món!

(Poesia de Mn. Jesús Capdevila (80 anys), brillant-
ment recitada al poble de Bellpuig d'Urgell per una bella
senyoreta, des del balcó de l'Ajuntament, a la recepció
de la Caravana de la Flama de la Sardana d'aquest any).

DEL CONCURS VILANOVI DE SARDANISTES

El 9 d'Agost, dintre el programa d'actes de la Festa Major d'enguany, fou celebrat el Concurs de Sardanistes, a la Plaça de la Vila, organitzat per la Colla «Dansaires vilanovins» i patrocinat per l'Ajuntament.

No podem precisar els detalls del Concurs, pel motiu que la gran majoria de nosaltres érem fora vila aquells dies, gaudint de les ben merecudes vacances, voltant per l'es tranger o plantada la tenda al cor dels Pirineus. Sabem, però, que els companys de l'esmentada Colla treballaren de valent i que el èxit de participants els somrigué. L'única ac-

tuació que fou permesa als «Amics de la Sardana» fou la cessió d'un trofeu a la millor Colla comarcal, que s'endugué la Colla del Vendrell.

L'únic que podem censurar —i hi tenim un deure— és el Programa de la Festa, que ens produí una gran pena, pel motiu que era un desastrós panorama i un autèntic concurs de les faltes que hom pot cometre escrivint la nostra llengua. Cal que en anys successius ho vigilin, car no s'han de refiar de la impremta. És llàstima perquè a Vilanova ja fa anys que es fan cursos de llengua. Tenir un desconeixement tan elevat de la pròpia llengua és un indicatiu que ens deixa en un lloc pèssim, de poble inculte.

DIADA D'HOMENATGE A CLAVÉ

Tal com es parla en altre lloc d'aquesta Circular, el diumenge 25 d'Octubre tindrà lloc aquest homenatge, que donarà motiu, n'estem segurs, a una gran diada que enjoiarà l'esperit i l'ambient de la nostra ciutat.

Els actes que seran celebrats, organitzats per la Societat Coral «La Unió Vilanovesa», seran:

A les 10.— Reunió a la Plaça de la Vila de les Societats Corals (amb llurs estendarts), de diverses poblacions (un centenar), on saludaran les autoritats amb una cantada.

A les 11.— Missa al temple de Sant Antoni Abat.

EL CAMPAMENT-APLEC DE LURDES

Els dies 3 i 4 d'aquest mes, quan la majoria dels nostres amics lectors encara no hauran pogut llegir aquesta Circular, perquè encara no haurà arribat a llurs mans, s'haurà celebrat el Campament-Aplec que des de fa sis anys celebrem a l'Ermita de Lurdes el primer diumenge d'Octubre. Volem dir ara, solament, que els Amics de la Sardana tinguin cura de prendre-hi part cada vegada. El

A les 12.— Inauguració, a la Plaça Major, del monument a Clavé.

A la 1.— Audició de sardanes, a la Plaça de la Vila, a càrrec de la Cobla «La Principal del Camp».

A les 5.— Concurs comarcal de Cors i Concert al Pavelló d'Esports.

A les 8.— Audició de sardanes (mateix lloc i Cobla).

Ens agradaria que els sardanistes i famílies prenguessin part en una diada com aquesta que honora un poble, puix que retent homenatge als homes insignes del poble que treballaren per la cultura dels ciutadans l'honor recau també en el mateix poble que ho porta a cap.

RECORDEU: 25 d'Octubre.

Campament-Aplec, organitzat per l'Agrupació Excursionista TALAIA, és muntat amb tota la il·lusió pels companys excursionistes i no tenim cap inconvenient de dir que és un dels que són organitzats arreu de Catalunya que tenen més dinàmica, prestigi, varietat. És un Aplec que mereix veritablement aquest nom. Aplega a tots, xics i grans, tota la gent de tots els gustos, a fi que tots hi puguin passar un bell dia de germanor, compartint els mateixos anhelos i ideals.